

en;
doen aan Dr. U. m.
(Gron. Kerkblad.)
ENTEN.
op te Utrecht.
IDE KERK.
rdam.
K. H. Miskotte te
Rijn.
thoven.
om te Renkum.
ers te Utrecht.
arneveld.
Wilnis.
echt.
(aai).
Jelft.
ude: Cand. C. van
Villige-Langerak,
ewij te Wilnis.
Jeyven.
urac.
experio.
zeel (Gld.).
mt.
2 Cor. 5:18b.
landel. 3:6.
32a.
jaar.
62 jaar.
terdam, 62 jaar.
erscheen:
**GS DEN
IRWEG**
DOOR
DE MERODE
50 GEB. f 3.40
is een der groo-
Nederlandsche
r. Voor dezen
bundel verzen be-
de belangstelling.
edichten uit de
1929 tot 1932.
te werk van De
vindt men hier
N BOEKHANDEL
OK-KAMPEN
in „De Reformatie”,
hoeveel sympathie dit
angen, wilt ook uw
E-ADVERTENTIËN
slag zenden. “
erscheen:
t gebruik
het Grieksch
den Heere
ne Apostelen
Palestina
DOOR
S. GREIJANUS
RIJS f 0.75
andeling van dit
erp door den ge-
auteur is van bij-
beteekenis voor
uering van het
Testament. Voor
in en leeraren in
talen is dit een
ar geschrift.
EN BOEKHANDEL
OK-KAMPEN

13 JAARGANG

No. 12

23 DEC. '32

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie: Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.	Drukkers-Uitgevers: OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.	Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling. Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar. Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.
--	--	--

INHOUD: Hoofdartikel: Het einde dwingen. (Kerstfeest). — Uit de Schrift: Toch tekenen (Kerstfeest). Luc. 2:12. — Kerkelijk Leven: Een vervolg op Assen. II. Karl Barth's nieuwe dogmatiek. II. — Lit. en Kunst: Een Kerstzang van Lodesteyn. — Pop.-Wet. Schetsen: Het Chiliasme en het Oude Testament. LIII. — Zielkunde: Uit correspondenties. De schoolmuts. — Opvoeding en Onderwijs: Kentering. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het einde dwingen. (Kerstfeest).

Men zegt ons, dat in Rusland de strijd tegen het Kerstfeest dit jaar verscherpt wordt. En dat de wapens in den strijd al giftiger worden. Per radio zal men tegen kerstboodschappen inkrijshen, kerstboomen zullen worden verboden, op het feest moet worden doorgewerkt, en wie niet werken wil krijgt straf; de vrije uiting wordt allen bedevaartszielen in dat land van den dwang onttogen.

Wat hier van aan is, weten wij niet; maar het zal wel erg zijn.

Gaat het hier al om den antichrist? DEN antichrist?

Om diens voorbereiding zeker.

Maar om hemzelf niet.

Is die geest daar in Rusland degene, die komen zou? Of verwachten wij een ander?

Wij verwachten een ander.

Want de strijd is nog lang niet scherp genoeg; er ligt in het verwijt van den vijand nog altijd meer dan één element van waarheid. En pas als het laatste, allerlaatste element van waarheid eruit gewerkt zal zijn, eerst dan zullen wij geen ander meer verwachten, maar zal „hij” er zijn: de Antichrist, de gróóte.

Meer dan één element van waarheid ligt in de verwijten, zeiden we; want men verwijt in Rusland aan de kerk, dat zij den vooruitgang heeft tegengehouden, dat zij reactionair was, dat zij aan veel, dat op zichzelf goed was, in den weg stond en staat.

Helaas, deze getuigenis is, wat het constateeren van enkele feiten betreft, waar.

Neen, deze getuigenis zelf is niet waar. Daarvoor verdoezelt zij te veel andere feiten, daarvoor klaagt zij te veel anderen aan, zonder den aanklager zelf in de aanklacht te betrekken, daarvoor heeft zij te ruw en te dom geweigerd, den achtergrond der dingen, den loop der geschiedenis, zowel in de kerk als in haar vijanden, te zien, te onderkennen.

Maar er zijn toch elementen van waarheid in die aanklacht. De kerk, zooals ze daar was, heeft inderdaad veel goeds tegengehouden, veel kwaads met den mantel, niet der liefde, maar van den „vleeschelijken” eigenhaat toegedekt, veel goede gaven Gods niet ontdekt, niet doorgegeven aan de menschen.

Daarom is de strijd tegen het kerstfeest nog veel te weinig strijd tegen het Kerstfeest. Hij is voor een groot deel een worsteling tegen de kerstfeestvierders, tegen de kerstspoke, tegen de kerstfeestfeer, zooals die door de menschen naar het feest werd toegedragen, inplaats van dat het feest de menschen door openbaring bracht, dwong, in zijn eigen, door het feit van het feest geschapen sfeer.

En wie zal loochenen, dat de christenheid elders geheel vrij uitgaat? Reeds waar het Calvinisme geen ingang vond, is het christelijk en kerkelijk leven tot deze valsche sfeerschepping-van-den-mensch-uit, en tot deze reactie-houding, min of meer genoopt (want „geneigd” is hier een te zwak woord). En waar het Calvinisme wel intree deed, heeft het te weinig beslag op zijn eigen geesten gelegd, en wordt het maar al te vaak van buiten, helaas ook van binnen uit, verzwakt.

Daarom is deze strijd tegen het kerstfeest nog de ergste niet, nog de laatste niet, nog de definitieve niet.

Die definitieve, laatste, ergste worsteling komt nog. Die zal er komen, als de „getuigen” (Openb. 11) hun getuigenis zullen „voelend” hebben, m.a.w., als ze eruit zullen gehaald hebben, wat er in zit; en als, evenzoo, de vijandschap zich niet slechts in natuurlijke reactie keert tegen de feestvierders, maar tegen het feest, niet tegen het sprookje, maar tegen den levenden Koning, niet tegen de pelgrimvaarders naar een (gedroomd) Bethleem, doch tegen den levenden Koning, die zit aan de rechterhand van den Vader.

...

Konden wij nu maar wachten op die toekomst, dan zouden we wat zuchten over Rusland, en verder ons weer tot pais en vree kunnen schikken. Pais en vree beteekent meestal zoo iets als een sprookjesfeer, een moratorium, een abstractie, een doezel. Van dit woord komt immers het werkwoord „verdoezelen”.

Maar 'tverschrikkelijke is, dat wij, omdat er nu eenmaal in 't gansche heelal geen Bethleem en geen kindje meer te bekennen (laat staan te belijden) is, en omdat er alleen maar in een levenden Koning, die in het heelal lichamelijk-konkreet aanwezig is, en naar de eindpaal dringt, valt te gelooven, dat wij, zeg ik, daarom gedwongen worden, opgeroepen worden, om dien eindstrijd uit te lokken. Om den Antichrist uit te lokken. Om hem naderbij te dwingen. Want dat is de onmisbare voorwaarde, waarop slechts in vervulling gaan kan de verhooring van de bede: kom, Heere Jezus.

Daarom zal het onze plicht zijn, ervoor te zorgen, dat de vijand in Rusland en elders al minder (volgens 1 Petr. 4:15, 16) kans krijgt ons te doen lijden (o.m.) reactionairen, onwezenlijken, sprookjesverzimmers, romantikers, doch, als het dan eenmaal tijden wezen móét, ons enkel en alleen kan doen lijden als pure christenen. Dat wil zeggen: als zulken die niet in stomme verzonnenheid ons verbeelden te knielen bij een kribbe, die God, gelijk elke „Nechustjan”, al lang opgeruimd heeft, doch die in het leger van den Koning, die indertijd geboren is, maar sinds „haast had” om aan den Slag te komen, onze dag-orde waarnemen in konkreten denk-, wil-, spreek-, en doestrijd.

Doen wij dat?

Willen wij dat?

We schrijven kolommen over een kerstboom, maar zwijgen nog veel grootere kolommen vol over den achtergrond van wat hij anderen den kerstboom als surrogaat in de plaats van het levende Woord gesteld heeft (in dat laatste zit de fout, niet in het symbool zelf).

Hoewel die achtergrond ook bij ons aanwezig is.

Velen vinden het b.v. volstrekt niet „dierbaar”, dit noodartikel te lezen. Vooral niet, als het voor de zooveelste maal de vraag stelt, nog wel op ons feest: zijn wij nog christenen? Op het feest vragen we toch niet naar anderen, naar dogmatische kwesties, naar vragen van den dag?

Niet???

Maar ik dacht, dat reeds de herders een gesloten gezelschap vormden, en de wijzen, en die tempel-tobbers-in-glorie: Simeon en Anna. En ik dacht, dat op elk feest niet slechts de Gastheer, maar ook de gasten, en het bruiloftskleed van konstitutieve betekenissen waren voor het feest, nu eenmaal de Koning de constitutie van Zijn feest alzoo gemaakt heeft, dat Hij niet alleen wil zijn.

En daarom stelt Hij volgens de gereformeerde belijdenis (die ook als feestorde dienst doet!) de vraag aan de huidige christenheid, en aan ons, aan de lezers van het Algemeen Weekblad, en aan de Hersteld-Verbanders, en aan de filosofische dominees en kandidaten: geloof je aan Christus' lichamelijke wederkomst? Aan zijn lichamelijke zitten ter rechterhand Gods? Aan zijn lichamelijke

hemelvaart? Aan zijn lichamelijke verrijzenis uit het graf? Zoo ja, dan ziet ge ook het kerstfeest, waarin ge hem een lichaam ziet krijgen, om er al die andere wonderen mee te doen, nog in den geest der christenheid der eerste eeuwen. Zoo neen, wat doet ge dan met het kerstfeest, als net geen sprookje, of — geen reactionair te-ruggrijpen naar een ver verleden is?

O ja, het kerstfeest wordt onder al de feesten der kerk het minst in dogmatische brieven en tractaten aangevochten. Het paascheest, de hemelvaart, de wederkomst, daar beginnen de kampen uiteen te gaan. De één gelooft aan het „feit”, de ander niet. Een heel enkele zegt het ronduit, de ander draait er zoo wat stichtelijk om heen, en is hees, als iemand directe woorden gebruikt, om zijn doen te typeeren. Maar het kerstfeest, daar heeft niemand iets tegen. Lichamelijk opstaan, ten hemel varen, wederkomen, dat zijn wonderen. Maar lichamelijk in deze wereld komen, wel dat is „letterlijk”, dat heeft mijn jongste ook gedaan. En we hebben daarvoor — hé ja, nu ineens — het kerkelijk dogma bij de hand, dat immers de menschwording als echt heeft vastgesteld? Zoo kunnen we dan allegaer kerstfeest vierden: net „ligt” ons allen, het „ligt” de natie, het brengt de verdeelde massa nog eens heerlijk bij de kribbe, — dat gedachtending, dat God in-tusschen opgeruimd heeft. Van „Nechustjan” staat er dat laatste letterlijk bij, met een dreigement; en daarom kunnen de dominees er met vibreering over preeken. Maar van de kribbe staat het er niet zoo bij.

Och neen, het staat dan ook maar „in” Paulus. En eigenlijk ook op den kalender. Maar daar hangt een stichtelijk doekje over, gedurende het feest.

...

Maar ik wil den Rus uit zijn tent lokken, en ik vraag dus maar weer: wat zijt gij uitgegaan te zien, daar in die kribbe? Een kind, een riet-stok, van den wind bewogen? Een kind, dat zijn lichaam kreeg, en straks in den dood verloren heeft? Maar zoo'n kind ligt ook in uw wiegje. Wat zijt gij uitgegaan te zien? Een profeet? Een, die een lichaam kreeg, toen in den dood dat lichaam verloor, en daarna slechts „opstond” in den „geest” van zijn geloovende jongeren, en „ten hemel voer” doordat zijn leer op aarde macht kreeg, en „weer zal komen”, omdat zijn leer beslissend, kritisch is? Maar waarom maakt ge u dan zoo druk, en zoo mooi, op dat geboortefeest, en vecht niet hartstochtelijk voor die leer, dien geest van Hem? Doet Rusland ook niet zoo? Het Marx-Engels-Archiv geeft bitter weinig om de geboorte „stonde” van die twee, maar laat des te meer zien, hoe de draden van hun „leersysteem” al door hun jeugdwerk, de dissertatie van Engels b.v., heenloopen. Een christenschare, die zich bij de geboorte-emblemen van Jezus te gast zet, met grage oogen-voor-een-dag, doch al minder zich vinden kan in, en al minder zich vinden laat voor, een concreet uitpluizen van de leer (waarin volgens haar tenslotte dat kindje opstond, en ten hemel voer, en weer zal komen), och, dat is voor een Rus en een sater om van te lachen.

En het is voor een engel en dus ook voor een calvinist (naar het gebod!) om bij te weenen, geloof ik. Want het bewijst, dat we teren op de onmacht van het kindje. Het kindje laat zich nog niet verklaren in het licht van zijn volwassen staat, en groote Daden. Een christenschare, die verliefd naar een kribbe tuurt, en zachte versjes zingt van weemoed, maar over de DADEN, over het VERVOLG van Jezus Christus (heilsfeiten, leer, sijbel, kerk) hopeloos verdeeld is, en daarbij weigert, over ook maar één van die punten het gesprek ten einde te voeren, zulk een christendom is zwak, en decadent. En het hoort den levenden Heere, want het maakt misbruik van het feit, dat hij eens onmachtig is geweest (als kind); en het wil nu op dat irrisistente kindje (dat niet meer bestaat, dus een gedachtenafgodje

is) al de verdrongen natuurlijke liefde richten, die Hij, als medium in geestelijke liefde voor zich als Levende Koning, en Leeraar, en Priester, heeft gevraagd, maar niet ontvaangen.

Als een familie een ouden vader heeft, wiens laatste levensjaren duister zijn geweest, dan zwijgt ze die maar dood. Ze praat, om hem of zich te troosten, des te drukker over zijn bloeiende jeugd, de veelbelovende.

Het is verschrikkelijk te zeggen, maar het is zoo:

Op DEZE manier viert de huidige z.g. unanyma-christenheid haar kerstfeest. Ze weigert te praten over het vervolg van Jezus, die geboren is, en „dankt God en Hegel“ (las ik eens bij Kierkegaard), dat ze tenminste eendrachtig kan knielen bij het kindje.

Maar de Sterke Held weigert, doodgezwegen te worden in zijn kracht; in zijn vervolgen. Hij weigert, kerstfeest te noemen, wat niet meer is dan het laatste restje conservatisme van een stervend christendom, dat maar niet belijden wil, dat het met zijn gedachten al lang ontzoonen is aan het Paulus-Archiv (vergeef de parallel), en er ook niet meer belang in stelt.

Daarom zal het op ons Kerstfeest tot bekeering moeten komen. In ons leven, in onze school, in onze pers. We zullen elkaar in de oogen moeten zien: hoe sta jij, en jij, en hoe sta ik zelf, tegen de heilsfeiten? We zullen moeten zuiveren onze schoolbesturen, onze redactie-bureaux, van wie die vraag naar HEM-in-zijn-feiten vervelend vinden, en het er niet op aan zien komen, of men over het loege graf, en over de hemelvaart soms „een andere gedachte“ heeft. Want wie niet gelooft, wat de klassieke kerk uit de Schrift geloofd heeft, die viert geen kerstfeest, maar die verliest zich op zijn eigen vage restjes van kinderlijke droomen.

Hij heeft immers niet „herdacht“, dat de thans in het heelal ergens presente Koning eens kindje is geweest, om zoo haastig mogelijk aan de kinderschoenen te ontwassen.

Willen wij ons kruis op ons nemen? Dan ook dit bepaalde kerstkruis. Al kost het ons booze blikken, al vindt men u niet „netjes“. En niet pacifiek.

Want als wij zoo ons kerstkruis in den tijd van Assen en van Barth en van het Algemeen Weekblad en van Brunner op ons nemen, en het evangelie weer onverfilosofeerd waarachtig preeken durven, zonder ons een rad voor de oogen te draaien, dan zal het weer aangaan op den levenden Christus. Dan wordt Hij weer de macht, met wien Rusland en wijzelf te doen krijgen. Dan zal het heilsfeit geen interessant punt voor academische betoogen zijn, maar het zal er vandaag zijn, in zijn ten hemel wonen, met datzelfde lichaam dat eens in de kribbe lag. En dit levende heilsfeit zal dan tot de aarde wederkeren met de zegeningen, en de obligaties van een concrete kerkreformatie, en van beginsmatige levenszuivering, en van leer-verdieping, en van christelijke politiek, en ook van een nieuwe sociale verordening, waarin men het „waagt“ met het Woord, tegen de massa in. Het heilsfeit zal dan weer concreet zijn, onze gedachten in den hemel voeren, en vandaar tot ons terugkeren met concrete, op de wereld ingrijpende, tegen de zonde ingaande directe leer- en levens-thesen. En praktijken.

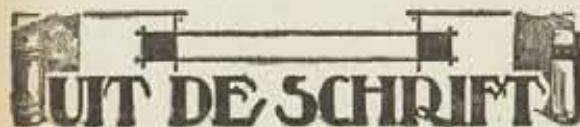
Ik hoor op kerstfeest het Kindje niet schreien, maar ik hoor voor en op en na het Kerstfeest den Koning spreken in zijn Woord. En Hij vraagt mij, en alle redacteurs, en dominees, en professoren, en moderamenleden, ons allemaal, of wij het nu eens niet liever zouden hebben over zijn VERVOLG. Want „gedachtenisvieren“, dat is alleen dan wezenlijk, als men een punt des tijds invoegt in de lijn, het vlak, de wezenlijke konkrete wereld, waarin het is gelegen.

Het Kind was irrisistent. Maar het is nu al zoo veel duizend jaar onze verschrikkelijke Koning.

En voor ieder, die zich heden bewust van het naamchristendom bekeert, en de roode lap wil worden voor den antichristelijken en den pseudo-christelijken stier, is hij daarin (niet daarom, doch daarin) zeer genadig.

Zeer ge-na-dig.

K. S.

Toch teeken. (Kerstfeest).

En dit zal u het teeken zijn: gij zult het Kindken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

Luc. 2:12.

„Het kindken“, zoo leest onze Statenvertaling in navolging van andere oudere vertalingen. Zoo is dit woord vastgeklonken in onze geheugens. Het kindken.

Maar in den Grieksch tekst staat dat lidwoord

niet, zoodat we genoodzaakt zijn, het zoo te lezen: Gij zult een kindeken vinden...

Dat bepaalde lidwoord heeft nu schuld gedragen aan een verschuiving van den klemtoon in ons lezen. De zwaarte ligt naar die onjuiste lezing op het laatste van het vers, op de doeken en de kribbe, waarin de herders het kindeken zullen vinden. Terwijl naar juiste lezing, in ons Nederlandsch met onbepaald lidwoord, al de nadruk vallen moet op het eerste; ge zult een kindeken vinden! Een kindeken; geen volwassen man, maar een zuigeling, zooals elk ander zuigeling ingewikkeld in doeken, en, arm als het is, gelegd in de krib.

Een kindeken — dat zal u het teeken zijn, waar bij ge zult zien, dat de boodschap der Engelen waarheid is; dat God heeft gedaán, wat Hij heeft beloofd; dat de Zaligmaker heden geboren is.

Dat is Gods teeken nu. Een onnoozel, hulpbehoevend, klein kind, de zuigeling in de kribbe!

Is dat nu niet juist het omgekeerde van een teeken? Het wonderlijke, dat zou een teeken hebben kunnen zijn. Het buitengewone. De staf van Mozes, ja, die was een teeken. En het vlies van Gideon, en de zonnwijzer van Achaz. Maar dat kindje in de kribbe, kan dat nu wel een teeken zijn?

Als daar komen in den stal van Bethlehem de zoekers en de twijfelaars van deze eeuw, de menschen, die achter Gods beloften steeds een vraag-teeken plegen te zetten, ja, dan zullen zij daar wel schouderophalend staan bij het kindeken.

En toch: dit zal u het teeken zijn. De herders. En dat zijn menschen, die geloovig voor Gods Woord en beloften hebben leeren buigen. Die God gelooven op Zijn Woord.

Voor hen is dat kindeken Gods teeken metterdaad. Het wijd geopende oog des geloofs leert hen in dat kindeken den Zaligmaker zien. Al is het een kindeken, toch teeken. En straks keeren ze terug, lovende en prijzende God.

Het geringe van het teeken verhindert de geloovige herders niet, om daarin de waarheid te zien van Gods Woord en beloften.

En de grootheid van het teeken dringt ongeloovigen niet, hun ongelooft te laten varen. En zelfs een kind Gods houdt soms zijn ongeloofsbezwaren ondanks het grootste teeken nog vast. Mozes na al wat God bij den brandenden braambosch hem had laten zien. Gideon ondanks het eerste teeken van het vlies.

Maar als God eerst een menschenhart gebogen heeft, zoodat het geloovig voor hem knielt, dan wordt al wat God daarvoor verordeneert, teeken, en gaat ge lovend en dankend weer heen.

Een kindeken, dat is nu Gods gave op het Kerstfeest. De Zaligmaker. De hoop en de roem van het schuldbeladen zondaarshart, dat om genade leerde roepen.

Dat kindeken is tegelijk ook teeken. Waarborg, dat God woord houdt. Wie licht en vrede begeert, o, die moet op dat Kindeke zien, het teeken Gods!

Dat Kindeken alleen. De menschen van vandaag hebben aan dat teeken niet genoeg. Schouderophalend gaan ze het voorbij, ondanks al hun luidruchtig Kerstfeestmisbaar en hun bloemen en pret. Want dat dat kindeke nu de redding der wereld wezen zou, o, als ge hun dat op het Kerstfeest vraagt, dan gaan ze schateren en schouderophalen — dat hebben ze met hun Kerstfeest niet bedoeld. Ze moeten wat meer hebben en wat anders, als het redding brengen zal. Een wonderlijk systeem. Een krachtmensch. Een nieuw geluid. Een reuzenfiguur — maar dit kindeke niet. Omdat het maar een kindeke is, en straks als kruiseling ondergaat, daarom gaat de Kerstfeestvierende wereld Hem glimlachend voorbij.

En toch teeken!

Al wat hij de gratie Gods gelooft, knielt in den geest nu bij de kribbe van Bethlehem neer, en aanvaardt, en aanbidt.

Omdat de oogen geopend zijn.

En dan zien die geopende oogen in dat Kindeke heerlijkheid en schoonheid van genade.

Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en zien, wat ons de Heere verkondigd heeft.

Rondom ons schreeuwt het woeste rumoer van een feestvierende wereld, die met wat groen en bloemen en kleurig papier de loege kribbe maskeert, maar het Kindeke voorbijgaat.

Laat ons dan heengaan, en zien, tot ons oog Hem, Gods teeken en onzen Zaligmaker, aanschouwt.

Laat ons bij dat Kindeke knielen, en fluisteren: Gij zijt de schoonste van de menschenkinderen, want genade is uitgestort op Uw lippen.

Dat is de heerlijkheid van het Christusfeest, dat dat Kindeke ons teeken wezen mag van Gods liefde en Gods beloften jegens ons.

Veracht en voorbijgegaan.

En — toch teeken!

C. B.

KERKELUK LEVEN

Een vervolg op Assen. (II.)

Wegens plaatsgebrek moet ik dat artikel uitstellen tot een volgend nummer.

K. S.

Karl Barth's nieuwe dogmatiek. (II.)

Den vorigen keer hebben we enkele woorden gesproken over Barth's antwoord op de vraag, wat dogmatiek is.

Thans een enkel woord over de vraag, wat hij verstaat onder het dogma.

Barth onderscheidt in dezen tusschen drieërlei: a) in de eerste plaats ziet hij dogmatische stellingen, dogmatische thesen (Sätze). Zelf omschrijft hij deze als de Sätze van de dogmatische wetenschap. Deze Sätze liggen op den ondersten trap der ontwikkeling.

b) Voorts zijn er de dogmata (de dogmen, meervoud). Hieronder verstaat Barth blijkbaar de bepaalde, historische vaststelbare, door een bepaalde kerk in een bepaald jaar in bepaalde forme gefixeerde dogmen. Deze dogmen zijn dus een meervoud, waarmee als enkelvoud correspondeert: „een dogma“. Deze dogmen zijn dus vrijwel gelijk aan de onder a) genoemde dogmatische (leer)stellingen, maar ze verschillen in zóóverre ervan, als de onder a) genoemde stellingen wetenschappelijke stellingen zijn, doch de dogmen, hier onder b) bedoeld, den ijk der kerk verkregen hebben. Dogmen noemt Barth: de door de kerk erkende en bekende, in de kerkelijke belijdenisschriften neergelegde, leerstellingen. We staan dus hier op den tweeden trap der ontwikkeling.

c) Nu komt evenwel het moeilijke puntje, waarop ieder, die tot nu toe Barth heeft aangehoord, met bijzondere belangstelling de ooren spitst: immers, nu raakt Barth aan de vraag, wat men aanvankelijk moet met die leerstellingen (a) en die dogmen (b)? Zijn ze waar, kan men Gods stem erin beluisteren? Zoo neen, zullen we dan hier maar een streep zetten, en eindigen met de verklaring, dat de kloof tusschen God en mensch blijft gapen? Neen, zegt nu Barth, ik zet nog geen streep, en ga nog verder, ik onderscheid als derde (c) „het dogma“. De lezer moet hier goed lezen: onder b) was sprake van „dogmen“, en dat woord was een meervoudsvorm van dit enkelvoud: „een dogma“. Tegen over deze gevallen van „een dogma“ staat nu, of liever, daarboven uit gaat nu (volgens Barth, wel te verstaan) „het dogma“.

Wat is dat: „het dogma“?

We laten Barth zelf weer spreken. Hij verstaat eronder: „de samenvatting (Inbegrip) van alle mogelijke (!) leerstellingen; let wel, niet van alle mogelijke leerstellingen, in zóóverre deze in de wereld op bepaalde manier nu eenmaal geformuleerd zijn, maar in zóóverre deze de openbaringswaarheid WILLEN grijpen en doorgeven. „HET“ dogma is, alweer volgens Barth zelf, datgene, wat alle dogmen (b) met hun streven naar de openbaringswaarheid zeggen willen. Het is het dogma, waar naar de dogmatiek vraagt. Het is het „wezen“ (!), waarvan de onder b) bedoelde dogmen en ook de onder a) bedoelde leerstellingen der dogmatische wetenschap „verschijningen“ zijn. Het is hier de plaats, om even stil te staan, en ons af te vragen, wat wij nu aan deze onderscheidingen hebben.

In enkele korte opmerkingen, waarvan natuurlijk de diepere achtergrond en de laatste verantwoording in dit populair blad achterwege blijven moet, vatten we samen wat ons voor de door ons gezochte lezers van het grootste gewicht lijkt.

1) Het is blijkbaar Barth er nog steeds om te doen, nadruk te leggen op het menselijk onvolkomene van alle door menschen (ook kerken) gegeven uitspraken. In zóóverre blijft hij zich dan ook in de grondstructuur van zijn denken gelijk, en verzet hij zich nog steeds met hand en tand tegen elke „theologie des roems“ (theologia gloriae), welke zou zeggen: ik ben er al, ik weet het al, ik heb het al. Was er voor zoo'n „theologia gloriae“ werkelijk plaats, meent Barth, dan was tegelijk de tijd voldragen; zulk een theologia gloriae behoort tot den staat der voleinde dingen, niet tot „deze aarde“. Nog altijd klinkt op dit beslissende punt Barth's stem als vroeger: God is in den hemel en gij zijt op de aarde (Psalmwoord!), maar niet het enige, God zij geloofd, K. S.). Ondanks alle mogelijke concessies, die Barth aan zijn bestrijders doet (naar het lijkt), ondanks alle tempering van stemgeluid in zijn voordragen van bepaalde specifieke Barthianismen, blijft hij op dit punt zich gelijk, en is hij nog altijd de man van den Römerbrief, als het op den wortel aankomt, die zijne vruchten draagt. Nog steeds ontbreekt de wending naar Calvin, die tusschen Gods Woord en het leven, de existentie, van den mensch, een betrekking van Vader-kind, Gever-ontvanger, Pædagog-pupil ziet. „Zoo hoog de hemel is boven de aarde is het Woord Gods boven het dogma“.

zoo heet, even hoe van bevel, van dogma, bevel, van

2) Wa meer als sel. Men tingen va een „onl men, we-komment standpun te verge lling“ van „Het W werd ge tiek op degenen, meenen opvatting („ontwikl ten best of zelfs v is. Ik zi het deba orin vind van een kens, die van hun dat ze ex lingen ra dan bij C ven ze (de vraag Hem be l iets nóg te doen hersch „aarde“, zeg ik bli royal te nog, steed wikkeling knabbelem niet legg fundamen onder nog het feit, e zettelijk teekent n lijkheid.

„öndie nog steeds gedaan h op eigen niet verlat 3) Dat E maar-met-niet van den, blijk vraagt, w over het „nu over „dogma“ i lijke verk neergelegd wat dichte vroegere „schijn is nu verder ook deze lucht „betrekk om de be onstemm bijbel als „de kerkel bijbel als nu de nu dogma“? niet van, we ervan weer uit b en daar

Dr Ber het „aankn mensch zou consequent de grondsla daarmee eer dialektische meer volde paradox“. In is, is hij he „niet mee het weze schijnt het van „een“, c al minder v uit elkaar g zelde) oerf ner's „aank zooreer me paradox nog 9) Ook tu gehoorzamer feit van de wat eene is wat anders door het an lijke onnav